

Mimosúdna ochrana know-how

JUDr. ŠTEFAN VARHOLÍK

Katedra občianskeho práva Právnickej fakulty
Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

DOI: <https://doi.org/10.24132/ZCU.NADEJE.2022.751-763>

Kľúčové slová:

know-how, rozhodcovský súd, mediácia, mimosúdna právna ochrana

Úvod

Know-how aj keď z právneho pohľadu pomerne mladý inštitút práva, prináleží mu právna ochrana. Túto ochranu môže vlastník know-how použiť v rámci súdnej ochrany, ako aj v rámci mimosúdnej ochrany. Predmetom tohto príspevku je mimosúdna ochrana know-how s tým, že najprv máme za potrebné si definovať know-how, porovnať ho s obdobným inštitútom a následne analyzovať mieru mimosúdnej ochrany know-how pre samotného vlastníka v právnych podmienkach Slovenskej republiky. V rámci mimosúdnej ochrany sa zameriame na civilné konanie a trestnoprávne konanie.

Čo je know-how?

Know-how, v doslovnom slovenskom preklade „vedieť-ako“, predstavuje obchodný majetok, ktorý je oceneľný peniazmi za predpokladu, že je určený na podnikanie.¹ Know-how sa v rámci systému práva na priemyselné vlastníctvo ako nehmotný statok zaraďuje medzi predmety práv obdobným priemyselným právam. V aktuálne platnom slovenskom právnom poriadku nie je upravené legálne definovanie pojmu know-how. Pojem know-how však používa smernica európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/943 z 08. júna 2016 o ochrane

---

¹ OVEČKOVÁ, O. a kol. *Obchodný zákonník*. Bratislava: Iura edition, 2005, s. 34.

nesprístupneného know-how a obchodných informácií (obchodného tajomstva), ktorá vo svojom čl. 1 upravuje „*pravidlá ochrany pred neoprávneným získaním, využitím a sprístupnením obchodného tajomstva*“ (ďalej len „smernica obchodného tajomstva“). Zároveň je know-how častým predmetom najrôznejších právnych vzťahov, najmä záväzkových občianskoprávnych a obchodnoprávnych vzťahov. Know-how môže byť aj predmetom vkladu imania do obchodnej spoločnosti, vznikajúcich podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka (ďalej len „Obchodný zákonník“) alebo do združenia právnických osôb alebo nadácie (zákon č. 34/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov). Taktiež môže byť majetkom fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorá nevykonáva podnikateľskú činnosť, ale môže vykonávať napríklad neziskovú činnosť. V občianskoprávnej rovine môže byť know-how aj predmetom atypických (t. j. nepomenovaných) zmlúv o vytvorení alebo využití know-how, prípadne zmluvami o prevode know-how, zmluvami o obstarávaní know-how, či o sprostredkovaní know-how. V obchodnom práve je know-how predmetom licenčných zmlúv podľa ust. § 262 Obchodného zákonníka. Rovnako sa môžu uzatvárať aj zmluvy o odplatnom prevode know-how napríklad v súvislosti so zmlouvou o predaji podniku (§ 476 a nasl. Obchodného zákonníka), keď sa na kupujúceho prevádza „*vlastnícke právo k veciam, iné práva a iné majetkové hodnoty*.“ V ust. § 479 Obchodného zákonníka sa uvádza, že na kupujúceho prechádzajú všetky práva vyplývajúce z priemyselného alebo „*iného duševného vlastníctva*.“ A týmto iným duševným vlastníctvom môže byť aj know-how.

Ak máme definovať know-how, ide o iné majetkové hodnoty, predovšetkým o nehmotný statok. Právny problém je, že síce Občiansky zákonník a ostatné osobitné právne predpisy pojmy ako iné majetkové hodnoty, nehmotný statok používajú, ale nedefinujú. Napríklad ustanovenie § 118 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákona v znení neskorších predpisov: „*Predmetom občianskoprávnych vzťahov sú veci, živé zvieratá, a pokiaľ to ich povaha pripúšťa, práva alebo iné majetkové hodnoty*.“ Osobitosť know-how ako nehmotného statku spočíva v tom, že môže, ale nemusí byť výsledkom tvorivej duševnej činnosti fyzickej osoby. Pojem know-how sa používa aj v medzinárodnom práve verejnom. Know-how nie je teda rýdzo súkromnoprávny inštitút ako napríklad obchodné tajomstvo, ale vykazuje aj verejnoprávne črty. Najčastejšie sa know-how uvádza v súvislosti s medzinárodnými zmluvami a dohodami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Medzi najstaršie medzinárodné zmluvy a dohody, v ktorých sa know-how uvádza je Londýnska dohoda o nemeckých patentoch z roku 1946, ktorá bola publikovaná v Zbierke zákonov

pod č. 75/1947.² Know-how sa veľmi často objavuje aj v súvislosti s uzatváraním medzinárodných zmlúv o podpore a vzájomnej ochrane investícií. Takmer v každej z týchto dvojstranných zmlúv sa uvádza pojem know-how hneď v úvode, kde sa vymedzuje pojem investície (napr. oznámenie FMZV č. 459/1991 Zb. o podpísaní Dohody medzi ČSFR a Švajčiarskou konfederáciou o podpore a vzájomnej ochrane investícií,³ oznámenie č. 454/1991 Zb. o podpísaní Dohody medzi ČSFR a Rakúskou spolkovou republikou, oznámenie č. 296/1991 Zb. o uložení listiny o prístupe ČSFR k Zmluve o patentovej spolupráci, známej pod skratkou PCT dojednanej vo Washingtone 17. 6. 1970⁴).

Pred vstupom Slovenskej republiky do európskych integračných štruktúr bolo v slovenskom právnom poriadku know-how definované v ustanovení § 5 ods. 2 zákona č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže, kde sa za know-how považovali „výrobnotechnické a obchodné poznatky a skúsenosti a informácie, ktoré sú výsledkom tvorivej činnosti a skúseností podnikateľa, ktoré nie sú upravené v osobitných predpisoch“ (napr. zákon č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach, zákon č. 383/1997 Z. z. Autorský zákon). Od tejto definície sa po vstupe Slovenskej republiky do EÚ upustilo a od vtedy v slovenskom právnom poriadku absentuje legálna definícia know-how.

Za know-how sa nepovažuje určitá osobná schopnosť (vlastnosť, zručnosť) fyzickej osoby, ktorá má určité osobitné vlohy, ktoré využíva vo svojej činnosti. Ide o tzv. osobné know-how, ktoré je súčasťou osobnosti konkrétnej fyzickej osoby, a ktoré schopnosti, zručnosti a pod. nemožno od tejto osoby oddeliť, čiže ide o jedinečný identifikátor každého jedinca, každého z nás. Takéto schopnosti alebo zručnosti sú však predpokladom pre vlastné ohodnotenie konkrétnej osoby a jej činnosti formou výkonov (napr. koučing v konkrétnej oblasti). Z právneho hľadiska je ich možné aplikovať ako nárok na odmenu, podiel na zisku v obchodnej spoločnosti a pod. Osobné know-how na rozdiel od všeobecného know-how, nemôže byť vložené ako základné imanie do obchodnej spoločnosti alebo družstva.⁵

---

² 75/1947 Zb. Londýnska dohoda o nemeckých patentoch. In: *Slov-Lex* [online]. © 2023 [cit. 27. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1947/75/>.

³ 459/1991 Zb. Dohoda medzi Českou a Slovenskou Federatívnou Republikou a Švajčiarskou konfederáciou o podpore a vzájomnej ochrane investícií. In: *Slov-Lex* [online]. © 2023 [cit. 27. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/459/19911108>.

⁴ 296/1991 Zb. Zmluva o patentovej spolupráci. In: *Slov-Lex* [online]. © 2023 [cit. 27. 11. 2022]. Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1991/296/20150701>.

⁵ VOJČÍK, P. – MIŠČÍKOVÁ, R. *Základy práva duševného vlastníctva*. Košice: Typopress, 2004. s. 244–250.

Keď si to zhrnieme, tak know-how je nehmotný statok ako iná majetková hodnota či iné duševné vlastníctvo, ktorý je vyjadrený vo forme (často opisom) umožňujúcej jeho vnímanie, poznanie a využívanie kedykoľvek a kdekoľvek neobmedzeným počtom subjektov bez toho, aby sa jeho predmet opotreboval alebo aby sa jeho funkcia znižovala. Pod know-how si vieme predstaviť poznatky, znalosti, skúsenosti a vedomosti z rôznych oblastí spoločenského života, najmä výroby, obchodu, služieb, ekonomiky a pod. (napr. recepty, postupy, špecifické znalosti, zručnosti a vedomosti, poznatky získané prieskumom trhu, riešenie konkrétneho kontextu, výsledky výskumných, vývojových, prieskumných, expertíznych, konštrukčných, projekčných, technologických, poradenských, konzultačných, experimentálnych a podobných prác). Know-how má podstatný význam pre jeho používateľa, čiže sa vyznačuje užitočnosťou, originalitou, ktorá nie je všeobecne známa a verejne dostupná a má svoju ekonomickú hodnotu, ktorá je vyjadrená spravidla v peniazoch. V konečnom dôsledku je know-how ako prostriedok na dosiahnutie vyššieho zisku, prípadne zlepšenia pracovných podmienok alebo zlepšenia životného prostredia. Keďže ide o poznatky a skúsenosti, ktorú sú predmetom záujmu, t. j. predmetom obchodu, hlavne preto, lebo nie sú všeobecne známe a ani dostupné, preto sa know-how utajuje, aby nebolo známe, a tým ani dostupné. A keďže know-how je nehmotný statok, ktorý má svoju hodnotu, je možné ho oceniť alebo ohodnotiť. Know-how sa tak stáva predmetom odplatných, ale bezodplatných kontraktov, čiže know-how môže byť aj predmetom darovacej zmluvy, nielen licenčnej či kúpnej zmluvy. To znamená, že know-how je prevoditeľný na iný subjekt práva. Samotná hodnota know-how vyplýva z toho, že ide o také poznatky a skúsenosti, ktoré nie sú bežne známe, a hlavne bežne dostupné a že subjekt, ktorý ich chce získať, musí na ich získanie vynaložiť určité prostriedky (čas, financie a pod.). Know-how je využívaná tretími osobami (môže to byť fyzická osoba aj právnická osoba), čiže dôležité je, aby know-how bola oddeliteľná od osoby, ktorá ho vytvorila, resp. získala a to tak, že ho môže využívať aj tretia osoba nezávisle od jeho tvorca či pôvodného majiteľa. Zaujímavosťou je, že na rozdiel od iných priemyselných práv (napr. úžitkový vzor, ochranná známka, patent), ktoré používajú ochranu podľa osobitných predpisov, know-how nie je chránená podľa osobitných predpisov, ale v prípade jej porušenia nastáva nemajetková ujma. Za know-how sa môžu považovať iba také skutočnosti, ktoré nie sú chránené osobitnými predpismi a ktorým sa neposkytuje silnejšia ochrana prostredníctvom týchto predpisov.⁶

---

⁶ VOJČÍK, P. – MIŠČÍKOVÁ, R. *Základy práva duševného vlastníctva*. Košice: Typopress, 2004.

Pokiaľ je know-how predmetom podnikateľskej entity, môže dochádzať aj k zamieňaniu know-how s obchodným tajomstvom. Malý viditeľný rozdiel sme už naznačili, že know-how vykazuje znaky súkromnoprávneho ako aj verejnoprávneho inštitútu, zatiaľ čo obchodné tajomstvo je rýdzy súkromnoprávny inštitút. Charakteristickým rozdielom medzi know-how a obchodným tajomstvom sa venoval Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 1MObdov/22/2008 zo dňa 30. 11. 2010, kde okrem iného odpovedal aj na otázku, či je know-how súčasťou obchodného tajomstva, resp. či sú tieto pojmy identické. Najvyšší súd SR odlišil pojmy know-how a obchodné tajomstvo nasledovným odôvodnením: „*Sme toho názoru, že tieto dva pojmy nie je možné zjednodušené stotožňovať, resp. ich zamieňať. Zásadný rozdiel spočíva v tom, že obchodné tajomstvo je osobitný inštitút obchodného práva a know-how jeho možným predmetom ... Preto nie každé know-how musí byť súčasťou obchodného tajomstva, ale môže existovať samostatne a nezávisle od akéhokoľvek majetku určitého podniku. Aj z hľadiska pojmového vymedzenia neobsahuje obchodné tajomstvo všetky tie znaky, aké sa vyžadujú u know-how a naopak, niektoré znaky pojmu obchodné tajomstvo u pojmu know-how sa nevyžadujú.*“ Treba dodať, že obchodné tajomstvo je výlučne obchodnoprávny inštitút a disponujú ňou podnikateľské subjekty.

Obchodné tajomstvo má svoju legálnu definíciu v ustanovení § 17 Obchodného zákonníka ako „*všetky skutočnosti obchodnej, výrobnjej alebo technickej povahy súvisiace s podnikom, ktoré majú skutočnú alebo aspoň potencionálnu materiálnu alebo nemateriálnu hodnotu, nie sú v príslušných obchodných kruhoch bežne dostupné, majú byť podľa vôle podnikateľa utajené a podnikateľ zodpovedajúcim spôsobom ich utajenie zabezpečuje*“.⁷ Toto kogentné ustanovenie explicitne stanovuje pojmové znaky obchodného tajomstva, ktoré musia byť naplnené kumulatívne, aby vzniklo právo k obchodnému tajomstvu. Know-how je v tomto širší pojem, pretože môže byť predmetom aj subjektu, ktorý nevykonáva podnikateľskú činnosť. Know-how na rozdiel od obchodného tajomstva, môže existovať aj samostatne. Priamejšiu líniu rozlišovania medzi know-how a obchodným tajomstvom upravuje smernica obchodného tajomstva. Podľa tejto smernice „*cenné know-how a obchodné informácie, ktoré nie*

---

s. 246–250. Ďalej: PELEŠČÁKOVÁ, A. Obchodné a bankové tajomstvo. In: VOJČÍK, P. – FILIČKO, V. – KOROMHÁZ, P. (ed.). *Košické dni súkromného práva II. Recenzovaný zborník vedeckých prác*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, 2016, s. 216–217.

⁷ PELEŠČÁKOVÁ, A. Obchodné a bankové tajomstvo. In: VOJČÍK, P. – FILIČKO, V. – KOROMHÁZ, P. (ed.). *Košické dni súkromného práva II. Recenzovaný zborník vedeckých prác*. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, 2016, s. 216.

*sú sprístupnené a majú zostať dôverné, sa označujú ako obchodné tajomstvo.*⁸ Zásadný rozdiel medzi obchodným tajomstvom a know-how, ako to uvádza prof. VOJČÍK, spočíva v tom, že obchodné tajomstvo je osobitný inštitút obchodného práva a know-how iba jeho možným predmetom. Ochrana know-how prostredníctvom inštitútu obchodného tajomstva je možná iba vtedy, ak sú splnené zákonom požadované predpoklady.

Právna ochrana know-how

Práva a povinnosti a taktiež aj majetkové hodnoty majú svoju právnu ochranu vymedzenú vnútroštátnymi a medzinárodnými právnymi predpismi. Právna ochrana môže byť dvojité. Súdna právna ochrana a mimosúdna právna ochrana. V aplikačnej praxi sa väčšinou uplatňuje súdna právna ochrana, ktorej je venovaná hlbšia a právom regulovaná pozornosť. V slovenskom právnom poriadku je právo na súdnu a inú právnu ochranu vymedzená v článku 46 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky a v čl. 36 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, tzv. Listina základných práv a slobôd. Z medzinárodného práva môžeme právo na súdnu ochranu spomenúť čl. 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach (Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 209/1992 Zb.). Právna ochrana má zaručovať zákonodarcom stanovenú ochranu oprávnenej osoby pred jej narušiteľom. V prípade know how sa právna ochrana bude vzťahovať na subjekt, ktorý je vlastníkom know-how. Právo na ochranu know-how prislúcha tej fyzickej osobe alebo právnickej osobe, ktorá ho získala vlastnou činnosťou, prípadne činnosťou svojich zamestnancov, vlastnými prostriedkami (finančnými alebo inými) alebo svojimi metódami. Majiteľovi know-how prislúcha ochrana inter partes, ktorí sa neoprávnene zmocnia určitého know-how, neoprávnene obchodujú s ním alebo ho neoprávnene využívajú.⁹ Právna ochrana know-how má svoju úpravu vo vnútroštátnej úprave tej-ktorej krajine v rámci súdneho sporu a mimosúdneho vyrovnania ako aj medzinárodnoprávnu ochranu.

---

⁸ Preambula bod 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/943 z 8. júna 2016 o ochrane nesprístupneného know-how a obchodných informácií (obchodného tajomstva).

⁹ VOJČÍK, P. – MIŠČIKOVÁ, R. *Základy práva duševného vlastníctva*. Košice: Typopress, 2004, s. 249.

Právna ochrana know-how (rovnako ako právna ochrana každého iného práva), môže vyplývať priamo zo zákona, alebo môže vyplývať zo súkromnoprávnych záväzkových vzťahov, t. j. zo zmluvy. Na to, aby know-how mohlo požívať právnu ochranu priamo zo zákona, musí spĺňať predpoklady právnej ochrany cez inštitút obchodného tajomstva. Iná absolútna právna ochrana know-how neexistuje ani v slovenskom právnom poriadku, ani v úprave komunitárneho práva. Know-how aktuálne nie je forma osobitnej zákonnej ochrany pre nehmotné statky a nie je ani súčasťou systému priemyselných práv. Je to označenie pre špecifický predmet nehmotných statkov, ktoré sa stávajú predmetom rôznych súkromnoprávnych vzťahov. Právne názory potvrdzujúce skutočnosť, že právna ochrana know-how môže byť založená len tromi spôsobmi, a to buď cez inštitút obchodného tajomstva, nekalej súťaže alebo na základe dohody, teda autonómnej vôle zmluvných strán, čím sa uplatňuje aj dispozičná zásada. Pri porušení práv majiteľa know-how sa použijú právne prostriedky, ktoré budú adekvátne spôsobiť zásah do práv majiteľa know-how. Ak sa neoprávneným zásahom do práv majiteľa know-how spôsobí škoda, má poškodený majiteľ právo domáhať sa náhrady škody podľa Občianskeho zákonníka, prípadne Obchodného zákonníka, pokiaľ sa know-how týkalo obchodnoprávneho vzťahu.¹⁰

Keďže neexistuje osobitný zákon, poskytujúci právnu ochranu know-how, preto majetkovoprávne komponenty tohto duševného vlastníctva sú chránené proti zásahom prostredníctvom slobody vlastníctva, vyjadrenej v čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (t. j. každý má právo vlastniť majetok) a cez ustanovenia hmotnoprávnych predpisoch súkromnoprávnej úpravy akým je Občiansky zákonník (ustanovenia o ochrane vlastníctva) a Obchodný zákonník (ustanovenia o nekalej súťaži). Know-how ako nehmotný majetok predstavuje predmet vlastníckeho práva a ako taký požíva zákonnú právnu ochranu vyplývajúcu z inštitútu vlastníckeho práva.¹¹ To znamená, že ak dôjde v prípade neoprávneného zásahu do práv know-how, má jeho majiteľ právo domáhať sa svojej ochrany buď mimosúdnu alebo priamo na súde toho, aby porušenie alebo ohrozenie práva bolo zakázané a aby boli odstránené prípadné nežiadúce a protiprávne následky. Prichádzajú do úvahy aj možnosti, aby došlo k poskytnutiu peňažného zadosťučinenia, poskytnutie náhrady škody podľa § 373 a nasl. Obchodného zákonníka či dokonca aj vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom sa v tomto prípade bude postupovať podľa § 451 a nasl. Občianskeho

¹⁰ VOJČÍK, P. – MIŠČÍKOVÁ, R. *Základy práva duševného vlastníctva*. Košice: Typopress, 2004, s. 250.

¹¹ Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Obo 141/2007 z dňa 7. augusta 2008.

zákonníka.¹² Ak sa ochrana know-how uplatní súdnou cestou, postupovať sa bude podľa procesnoprávnej úpravy zákona č. 160/2015 Z. z. Civilnom sporovom poriadku (ďalej ako „Civilný sporový poriadok“). V krajnom prípade nastupuje aj trestnoprávna ochrana, avšak, tá by mala nastúpiť až po tom, keď boli vyčerpané možnosti ochrany súkromnoprávnej alebo administratívno-právnej, resp. ak je takáto ochrana zjavne neúčelná. V takomto prípade sa vlastník bude domáhať ochrany know-how v podobe ultima ratio cez prostriedky vymedzené v zákone č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona a trestný proces bude prebiehať podľa zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku. Podstata trestnoprávnej ochrany duševného vlastníctva je tá, že právne prostriedky trestného práva ako práva „ultima ratio“ by sa mali použiť ako krajný prostriedok ochrany a nemali by nahradzovať prostriedky súkromnoprávne či administratívno-právne. Veľmi podrobne to odôvodnil aj Ústavný súd Českej republiky (nález 1ÚS 69/06) v súvislosti s rozhodovaním o trestnosti reprodukcie diel bez zmluvy s kolektívnym správcom autorských práv. Trestné právo by sa nemalo zneužívať a zasahovať do rovnosti subjektov pri ochrane práv.¹³

V prípade mimosúdnej ochrany poznáme rozhodcovské súdy, mediátora a alternatívne riešenia spotrebiteľských sporov. know-how môže majiteľ know-how, ktorého právo bolo narušené postupovať nasledovne.

Ak sa majiteľ know-how rozhodne pre mimosúdne riešenie sporu, do procesu vybavovania prípadu vstúpi nezávislá tretia strana (napr. rozhodcovský súd, mediátor). Táto tretia strana v osobe mediátora alebo rozhodcu bude viesť k vyriešeniu sporu uzatvorením písomnej dohody, príp. o spore priamo rozhodne v rámci rozhodcovského konania (teda mimo súdu). Výhodami riešenia sporu mimosúdnou cestou je neformálnosť, rýchlosť a nízka nákladovosť konania. V prípade tretej strany, ktorá vedie mimosúdny spor je potrebné, aby osoba bola nestranná a kvalifikovaná v danej oblasti, čiže podobne ako v prípade súdneho konania aj mimosúdny spor môžu riešiť iba nestranné osoby s potrebnými znalosťami a zručnosťami v oblasti riešenia sporov. Je potrebné podotknúť, že v prípade mimosúdneho sporu platí zásada litispendencie, to znamená, že v prípade, ak majiteľ know-how využije možnosť riešenia sporu prostredníctvom rozhodcovského konania alebo mediátora, v danej veci sa už nebude môcť obrátiť na iný subjekt alternatívneho riešenia sporu. Rozhodcovské konanie však nevyklučuje možnosť riešiť svoj prípad aj prostredníctvom súdneho sporu. V praxi

---

¹² SUCHOŽA, I. – HUSÁR, J. et al. *Obchodné právo*. Bratislava: Iura edition, 2009, s. 269–270.

¹³ VOJČÍK, P. et al. *Právo duševného vlastníctva*. 2. upr. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, s. 494.

sa aj častokrát stáva, že strana si najprv na ochranu svojho práva zvolí súd a počas súdneho konania sa rozhodne aj pre rozhodcovské konanie. Účastník konania pred začatím rozhodcovského konania, alebo po jeho začatí, ale pred ustanovením rozhodcu (rozhodcov) požaduje od súdu nariadenie neodkladného opatrenia.

Pokiaľ sa majiteľ know-how rozhodne pre mimosúdnu cestu sporu prostredníctvom rozhodcovského konania, je pre nás kľúčový zákon č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon o rozhodcovskom konaní“), ktorý upravuje rozhodovanie sporov vzniknutých z tuzemských a z medzinárodných obchodnoprávných a občianskoprávných vzťahov, ak je miesto rozhodcovského konania v Slovenskej republike, a uznanie a výkon tuzemských a cudzích rozhodcovských rozhodnutí v Slovenskej republike. Kľúčovým právnym úkonom je písomná rozhodcovská zmluva. Podľa zákona o rozhodcovskom konaní je rozhodcovská zmluva „*dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní.*“ Keďže ide dohodu, uplatňuje sa tu prevažne dispozičná zásada zmluvných strán.

Podľa zákona si zmluvné strany samé môžu dohodnúť na osobe rozhodcu (rozhodcov) alebo na postupe jeho dodatočného ustanovenia. Zákonodarca v zákone o rozhodcovskom konaní (ust. § 8) myslel aj na situácie, ak k samotnej dohode zmluvnej strany o osobe rozhodcu alebo na postupe jeho dodatočného ustanovenia nedôjde. V takomto prípade, ak sa zmluvné strany nedohodli ani na osobe rozhodcu (rozhodcov), ani na postupe jeho dodatočného ustanovenia, tak pri rozhodcovskom konaní s tromi rozhodcami každá zmluvná strana ustanoví jedného rozhodcu a takto ustanovení rozhodcovia následne ustanovia tretieho predsedajúceho rozhodcu; ak zmluvná strana neustanoví rozhodcu do 15 dní od požiadania druhej zmluvnej strany alebo ak dvaja ustanovení rozhodcovia neustanovia tretieho predsedajúceho rozhodcu do 30 dní od ich ustanovenia, rozhodcu na žiadosť zmluvnej strany ustanoví vybraná osoba alebo súd alebo pri rozhodcovskom konaní s jedným rozhodcom tohto rozhodcu na žiadosť zmluvnej strany ustanoví vybraná osoba alebo súd. Rozhodcovské konanie prebehne buď pred stálym rozhodcovským súdom alebo ad hoc rozhodcovským súdom. Rozhodcovský súd tvorí buď jeden rozhodca alebo kolégium. Podmienky stáleho rozhodcovského súdu sú upravené v ust. § 12 a nasl. zákona o rozhodcovskom konaní. Účastníci rozhodcovského konania majú v rozhodcovskom konaní rovné postavenie. Každému účastníkovi rozhodcovského konania (a platí to aj

v mediačnom spore) sa má poskytnúť rovnaká možnosť na uplatnenie jeho práv a na ich ochranu. Zmluvné strany sa začatím rozhodcovského konania stávajú účastníkmi rozhodcovského konania. Žalobcom je zmluvná strana, ktorá podáva návrh na začatie rozhodcovského konania, tzv. žaloba. Žaloba musí mať zákonom predpísané obsahové náležitosti (§ 18 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní). Žalovaný je zmluvná strana, proti ktorej žaloba smeruje. Rozhodcovský súd preskúmava právomoc v danej veci a prípadne vydáva predbežné opatrenia napríklad na zabezpečenie dôkazného prostriedku, prípadne zloženie zábezpeky a pod. Na rozdiel od súdneho konania, rozhodcovské konanie sa uskutoční na mieste dohodnutom účastníkmi rozhodcovského konania. Ak k tejto dohode nedošlo, uskutoční sa na mieste, ktoré určil rozhodcovský súd so zreteľom na povahu sporu a záujmy účastníkov rozhodcovského konania. Ak sa účastníci rozhodcovského konania nedohodli na forme rozhodcovského konania, rozhodcovský súd rozhodne, či nariadi ústne pojednávanie alebo či konanie bude písomné. Rozhodcovský súd nariadi ústne pojednávanie vo vhodnom štádiu rozhodcovského konania aj na návrh účastníka rozhodcovského konania, ak sa účastníci rozhodcovského konania nedohodli inak. Rozhodcovský súd vykonáva len dôkazy navrhnuté účastníkmi rozhodcovského konania a ak rozhodcovský súd nedokáže vykonať dôkazy sám, požiada o to súd. Tak ako v súdnom konaní, aj v prípade rozhodcovského konania sa uplatňuje zásada voľného hodnotenia dôkazov. V prípade rozhodcovského rozhodnutia, t. j. rozhodcovské rozhodnutie alebo rozhodcovské uznesenie, nastáva niekoľko zákonných možností v závislosti od toho, či pôjde o spor s medzinárodným prvkom alebo spor vzniknutý z tuzemských právnych vzťahov. Ak pôjde o o obchodnoprávne alebo občianskoprávne vzťahy s medzinárodným prvkom, rozhodcovský súd rozhoduje podľa pravidiel práva, na ktorých sa účastníci rozhodcovského konania dohodli. Ak sa nedohodli inak, každá dohoda o rozhodujúcom práve sa považuje za dohodu o hmotnom práve štátu, nie o jeho kolíznych normách.

Ak sa účastníci rozhodcovského konania nedohodnú na rozhodujúcom práve v obchodnoprávných vzťahoch s medzinárodným prvkom alebo v občianskoprávných vzťahoch s medzinárodným prvkom, rozhodcovský súd rozhoduje spor podľa právneho poriadku určeného kolíznymi normami, ktoré považuje za vhodné (§ 31 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní). V spore vzniknutom z tuzemských právnych vzťahov rozhoduje rozhodcovský súd podľa pravidiel práva, na ktorých sa účastníci rozhodcovského konania dohodli v rozsahu, v akom voľbu práva alebo odkaz na tieto pravidlá pripúšťajú kolízne normy platné na území Slovenskej republiky (§ 31 ods. 2 zákona o rozhodcovskom

konaní). Rozhodcovský súd vydá rozhodcovský rozsudok, ak rozhoduje o veci samej alebo na základe zmierny uzavretého účastníkmi rozhodcovského konania. V ostatných procesných prípadoch rozhodcovský súd rozhoduje uznesením. Tak ako pri súdnom rozsudku aj pri rozhodcovskom rozsudku je potrebné, aby spĺňal formálne a obsahové náležitosti, ktoré sú uvedené v ust. § 34 zákona o rozhodcovskom konaní. Rozhodcovský rozsudok možno zrušiť žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku, ktorú možno podať v lehote 60 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku (§ 40 a 41 zákona o rozhodcovskom konaní). Spôsob výkonu rozhodcovského rozsudku závisí od toho, či ide o tuzemský rozhodcovský rozsudok alebo cudzí rozhodcovský rozsudok. Tuzemský rozhodcovský rozsudok, ktorý sa stal právoplatným, je po uplynutí lehoty na plnenie v Slovenskej republike vykonateľný, čo je totožné aj s rozsudkom všeobecného súdu. Cudzí rozhodcovský rozsudok je rozhodcovské rozhodnutie, ktorým sa rozhodlo v rozhodcovskom konaní o veci samej a bolo vydané na území iného štátu ako Slovenskej republiky a jeho uznanie a výkon sa spravuje podľa § 46 a nasl. ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní.

Pokiaľ sa strany rozhodnú riešiť svoj spor cez mediátora, v takomto prípade budeme postupovať podľa zákona č. 420/2004 Z. z. o mediácií v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon o mediácií“). V prípade mediácií je kľúčová dohoda o riešení sporu mediáciou, resp. dohoda o začatí mediácií, ktorá podľa ust. § 7 zákona o mediácii predstavuje písomnú dohodu „*medzi osobami zúčastnenými na mediácii o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom vzťahu alebo inom právnom vzťahu, sa pokúsia vyriešiť mediáciou.*“ Dohoda o začatí mediácií má svoje legálne vymedzenie v § 14 zákona o mediácií, v ktorej nájdeme aj potrebné obsahové náležitosti: „*V dohode o začatí mediácie sa osoby zúčastnené na mediácii s mediátorom dohodnú na mediácii konkrétneho sporu; dohoda musí mať písomnú formu a označuje sa poradovým číslom podľa evidencie vedenej mediátorom v knihe mediácií.*“ Na rozdiel od rozhodcovského konania, konanie pred mediátorom je neformálnejšie a je tam väčšia autonómia ako v rozhodcovskom konaní. Ideálne je, ak sa strany dohodnú na uzavretí zmluvy. V takomto prípade mediácia končí dňom uzavretia zmluvy a písomná dohoda, ktorá vznikla ako výsledok mediácie je pre osoby zúčastnené na mediácii záväzná. Jeden zo spôsobov ukončenia mediácie nastáva v prípade, ak účastník mediácie spor, ktorý je predmetom mediácie, predložil na rozhodnutie súdu alebo rozhodcovskému orgánu. Ďalšie dôvody ukončenia mediácie sú taxatívne uvedené v § 14

ods. 8 zákona o mediácií. Pri mediácií nie je vylúčená ani participácia súdu či rozhodcovského orgánu. Na základe dohody, ktorá vznikla ako výsledok mediácie, môže oprávnený subjekt podať návrh na súdny výkon rozhodnutia alebo návrh na vykonanie exekúcie, ak je táto dohoda podľa podmienok ustanovených v osobitných predpisoch spísaná vo forme notárskej zápisnice alebo schválená ako zmier pred súdom, rozhodcovským orgánom.

V prípade mimosúdneho riešenia sporov v právnych podmienkach Slovenskej republiky prichádza do úvahy aj alternatívne riešenie sporu podľa zákona č. 391/2015 Z. z. o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý však upravuje spor medzi spotrebiteľom a predávajúcim vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou, pričom v prípade know-how pôjde o ojedinelé prípady a z toho dôvodu nebude konkrétnejšie rozoberať postup konania pri alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov.

Spomenuli sme, že právna ochrana know-how spočíva nielen vo vnútroštátnej úprave a úprave práva Európskej únie, pokiaľ ide o členské štáty EÚ, ktorou je aj Slovenská republika, tak na know-how, keďže je súčasťou priemyselného vlastníctva a to je súčasťou práva duševného vlastníctva, sa vzťahuje aj medzinárodná ochrana priemyselného vlastníctva. Pre oblasť premysleného vlastníctva je základnou multilaterálnu zmluvou Dohovor o zriadení Svetovej organizácie duševného vlastníctva zo dňa 14. júla 1967. Z hľadiska hmotnoprávných ustanovení je základnou medzinárodnou zmluvou v oblasti medzinárodnej ochrany priemyselného vlastníctva Parížsky dohovor na ochranu priemyselného vlastníctva z 20. marca 1883 v znení revízie v Štokholme zo 14. júla 1967 a revídovaný 02. októbra 1979, ktorý je publikovaný vo vyhláske č. 64/1975 Zb. v znení vyhlášky č. 81/1985 Zb., tzv. Parížsky dohovor.¹⁴

Záver

Aj v aktuálnom v slovenskom právnom poriadku know-how nemá priznanú samostatnú právnu ochranu, napriek tomu vlastník know-how disponuje súdnou aj mimosúdnou právnu ochranou. Pri súdnej právnej ochrane sa uplatní analógia zákona práva na ochranu obchodného tajomstva, ktorá je upravená v Obchodnom zákonníku. V prípade mimosúdnej právnej ochrany know-how

---

¹⁴ SUCHOŽA, I. – HUSÁR, J. a kol. *Obchodné právo*. Bratislava: Iura edition, 2009, s. 269–270.

môže majiteľ know-how svoj prípad riešiť nasledovne: postúpiť na rozhodcovský súd podľa zákona o rozhodcovskom konaní alebo svoj prípad riešiť cez mediálny spor podľa zákona o mediácii. V oboch prípadoch na rozdiel od súdneho sporu pôjde o časovo rýchle a neformálne konanie a často aj finančne menej nákladné konanie ako konanie pred všeobecným súdom. Nevýhodou je, že pri rozhodcovskom konaní a pred mediátorom je niekedy potrebné robiť aj kompromisy (ak má dôjsť k vzájomnej dohode), čo môže byť v neprospech samotného majiteľa know-how.

***

Abstract

Out-of-court settlement of disputes related to know-how

In the article, the author defines the peculiarities of the concept of know-how and the specifics of its protection. The author then describes judicial and extrajudicial means of protecting know-how. In the context of out-of-court means of protecting know-how, the author places emphasis on arbitration proceedings under the Arbitration Act and mediation proceedings under the Mediation Act.